

**13. celostátní přehlídka výtvarných
prací dětí a mládeže**
KOMUNIKACE MEZI VÝTVARNOU VÝCHOVOU A
VÝTVARNÝM UMĚNÍM

13.celostátní přehlídka výtvarných prací dětí a mládeže Komunikace mezi výtvarnou výchovou a výtvarným uměním

17.4. - 16.5.2010, Sladovna o.p.s., Písek

Celostátní výtvarné přehlídky dětí a mládeže mají dlouhodobou tradici a jsou ojedinělou akcí ve výtvarném oboru. Nemají charakter soutěže, ale ukazují současnou úroveň metodických postupů pedagogů v zájmových výtvarných činnostech s dětmi a mládeží. Všechny přehlídky byly přínosné tím, že kvalitativně posunuly vývoj české výtvarné výchovy.

Kurátoři:

Doc. Vladimír Havlík
Mgr. Leonora Kitzbergerová, PhD.
PaedDr. Markéta Pastorová
MgA. Matěj Smetana
PaedDr. Jan Svoboda
Mgr. Zdena Synecká
Mgr. Jakub Synecký
Doc. PhDr. Jaroslav Vančát, PhD.
PaedDr. Vladimíra Zikmundová

Vystaveny jsou všechny zaslané práce všech věkových kategorií do 19 let: kresba, malba, grafika, objektová a akční tvorba, instalace, fotografie a film, elektronická média a další.

Posláním přehlídky je podporovat pedagogické přístupy rozvíjející tvořivost dítěte jako tvůrce, vnímatele i interpreta. Přehlídka podporuje koncepci oblasti Umění a kultura a obsah výtvarného oboru v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání a gymnázia. Jejím smyslem

je popularizovat výsledky výtvarných aktivit dětí a mládeže a představit je veřejnosti.

Na 13.celostátní přehlídce se přihlásilo 47 škol a zájmových výtvarných útvarů, 70 pedagogů se 75 projekty, na kterých pracovalo téměř 1800 dětí. Všechny vystavené práce budou zároveň uveřejněny na webových stránkách [www.artama.cz/dětské výtvarné aktivity](http://www.artama.cz/dětské-výtvarné-aktivity) a www.vytvarneprehlidky.cz

Věříme, že přehlídka zaujme širokou veřejnost a bude přínosná a inspirativní pro výtvarné pedagogy i pro žáky a studenty všech typů škol a zájmových útvarů.

Výtvarná výchova v komunikaci s výtvarným uměním

Komunikační strategie současného výtvarného umění se oproti minulosti radikálně změnily. Umělec přestal být výjimečným talentem, jehož výsledky mají univerzální účinky a jeho zapojení do society se stává konkrétním setkáním s individualizovanou zkušeností ostatních. Jeho výsledky jsou také konkrétněji směřovány k aktivitě svých diváků. Tím se metody a výsledky umělecké tvorby sblížují s metodami, které uplatňuje výtvarný obor a které jsou vyjádřeny v RVP. Pro výtvarnou pedagogiku je to příležitost, jak hlouběji kooperovat s výtvarnými umělci a emancipovaně se napojit na svět výtvarného umění.

Umělecký proces prochází v dějinách neustálou proměnou a výtvarná výchova, nechce-li ustrnout, měla by velmi pozorně nejen sledovat tyto změny, ale měla by rozumět jejich příčinám a jejich smyslu. Se vstupem do nových sociálních a technologických podmínek dnes dochází také v uměleckém procesu ke specifickým změnám v oblastech, které jsou nejžhavější i ve společnosti jako takové – ve smyslu obsahu sdělení a v oblasti komunikace. Tato změna přináší pro výtvarné umění nejen nové prostředky na vyjádření nových kvalit reality jako je její dynamická proměna, strukturální vývoj a interaktivní síťové propojení všech vytvářených informací, ale především kvalitativní proměnu všech členů uměleckého procesu, zejména v postavení umělce, v postavení diváka a v rekonstrukci komunikačních potencií uměleckého díla. Tato proměna ovšem, pokud jí nedokážeme správně porozumět, se může jevit také jako ztráta hodnot umění, degradace umělce a dezorientace diváka.

Můžeme říci, že **otevřený přístup ke znaku, k jeho interpretaci a jeho komunikačnímu obsahu je základním**

kamenem výše reflektovaných proměn. Pod jeho stále přesněji rozpoznávaným účinkem umělci buď sami dobrovolně sestupují z piedestalu nadřazenosti vůči divákovi, nebo jsou z něj smetáni obecenstvem, které postupně poznává své možnosti a autonomii svých životních zkušeností. Zároveň samo umění nabývá forem, jejichž prostřednictvím je vytváření vlastních obsahů přístupné i neumělcům.

Důsledky této proměny mají zásadní vliv i na proměnu výtvarné výchovy: Soudobé poznání, že **obrazový prostředek je znakový prostředek jako každý jiný a tedy jeho geneze je genezí komunikačního vyjádření obsahu vlastního vědomí druhému a ostatním (které toto vyjádření v mysli a uvědomění komunikujícího zároveň ovšem také vytváří)**, relativizuje dosud obecně převládající magické přesvědčení o obrazovém vyjádření jako "reflexi skutečnosti" (které pak pro nás vytváří těsný prostor výtvarného díla jako "výrazu svého nitra"). Z pozic analýzy znakových prostředků a způsobů jejich komunikačního uplatnění získávají i výše uvedené termíny nový obsah.

Rámcový vzdělávací program pro výtvarný obor na ZŠ i na gymnáziích má tzv. "rozšiřování komunikace prostřednictvím obrazového znaku" jako jednu ze tří páteřních, systémově zakotvených činností. Jakýkoli tvůrčí proces nelze završit, pokud autor ke svým jedinečným zážitkům a zkušenostem takto vyjádřeným nenaváže sociální korelace a nemá-li možnost zařadit je v jejich postavení k jejich sociálním účinkům. Tím se ukazuje, že proces komunikačního ověření není nějakým procesem, který je přisazen až za proces tvorby (každý přece vystavuje výtvarné práce žáků za účelem získání ohlasu na ně) ale je **nedílnou součástí vlastní tvorby i vyústěním,**

spoluzakládajícím její obsah.

Dá se tedy říci, že k procesu uplatnění komunikace ve výtvarné pedagogice máme v současné době vytvořeno dostatečné institucionální ukotvení. K jeho praktickému naplnění ovšem musíme umět nabídnout také jednoduché a účinné metody, jak s vizuálně obraznými prostředky pracovat právě s bezprostředním poznávacím a komunikačním účinkem, jak s uměleckými díly i s vlastními pracemi žáků pracovat jako **s neuzavřeným, věčně živým, aktualizace schopným poznávacím a komunikačním nástrojem.**

Doc. PhDr. Jaroslav Vančát, PhD.

Pedagog: Lenka Turnerová

Gymnázium Na Pražačce, Nad Ohradou 23, Praha 3

projekt: Street art

Co může přinést teenagerům větší vzrušení, než dělat to, co se dělat nemá. Například sprejovat na památky... Lenka Turnerová využila schopnosti vizuálního jazyka propojovat obsahy v obrazové rovině. Studenti si určitě s velkou chutí nasprejovali nápis VÝPRODEJ na egyptskou pyramidu nebo nápisy

MĚSTSKÁ HROMADNÁ POPRAVA, OLMA 1,5 % MLÉKO, VODAFUJ na jiné nedotknutelné památky. Pocvičili se v jazykových hrách a v možnostech práce s proměnou kontextu. Určitě se skvěle bavili a památkám to neublížilo...

Doc. Vladimír Havlík

Pedagog: Šimon Brejcha

Gymnázium Na Pražačce, Nad Ohradou 23, Praha 3

projekty: Konceptuální grabice, Umělecká intervence do prostoru

Konceptuální krabice Gymnázia Na Pražačce je jedním z mála hodnocených výtvarných projektů, který se záměrně odkazuje na tzv. současné umění, konkrétně na konceptuální tendence

60. a 70. let. Již za toto nenásilné sblížení studentů s dosud málo reflektovanou složkou výtvarného umění si autoři projektu zaslouží respekt. Podstatné je ale především samotné zpracování tématu: konceptuální krabice obsahuje objekty - rekvizity, vždy odkazující k výborně zvládnutým videoartovým realizacím. Výsledkem je chytrá a důvtipná intermediální práce, jejíž vytváření viditelně účastníky bavilo a zajímalo. Zároveň studenti získali velmi potřebný osobní kontakt s kontextem,

těchto důvodů je projekt Gymnázia Na Pražačce skutečně výjimečným počinem.

Pedagog: Renata Brichcínová

Gymnázium Na Pražačce, Nad Ohradou 23, Praha 3

projekty: Portrét mého mazlíčka, Umělecká intervence do prostoru

Projekt Portrét mého mazlíčka ukazuje jednu ze silných stránek výtvarné výchovy, vyučuje-li se opravdu s uplatněním aktuálního výtvarného umění nikoli jako formy, ale s pochopením jeho obsahů

a cílů. Možnost žáků zúčastnit se originálním způsobem na veřejném prostoru, komunikovat s jeho účastníky s osobně vázanými artefakty a dovědět se z této diskuse něco zásadního o sobě i o ostatních posunuje obsah výtvarné výchovy až za její oborové hranice, k získávání kompetencí uplatnitelných obecně a rehabilituje výtvarnou výchovu jako předmět nezbytný a nezastupitelný v obecném vzdělávání. I taková zdánlivě klasická kresba na textilu pak přesahuje svůj prvoplánový vzhled, z hlediska obvyklých přístupů „dobře“ či „špatně“ vytvořeného kresby, ale

proměňuje se v emblém všech výprav, dobrodružství a zážitků, které byly nashromážděny uvedenou akcí.

Doc. PhDr. Jaroslav Vančát, PhD.

Pedagog: Jan Vojtíšek

ZUŠ Přelouč, K. H. Máchy 325

projekty: Akce Kryštof, O Jonášovi

Projekt se obrací k funkci sociálního působení umění v jeho původní modernistické roli často konfliktního testu nových sociálních situací. Je zásadním diskusním příspěvkem k realizaci cílů RVP VV - „komunikační ověření tvůrčího procesu“. Konfrontuje možnosti umělce s možnostmi učitele

a žáků v tolerované svobodě jejich vyjádření. Jeho vyústění má několik rovin - získání žáků pro umění, které zatím ještě není plně respektováno, testování svobody vyjádření, otevřenou diskusi s vedením školy a katarzi v posunu poznání všech zúčastněných, žáků, učitele i vedení školy, jak estetický názor druhých a představu jejich svobody uplatňovat ve vzájemné toleranci. Touto odvahou, angažovaností a osobním nasazením učitele v testování umělecké tvorby v dosud nekomunikovaných situacích, je projekt mimořádný v kontextu ostatních funkcí

umění, které jsou obecně vyžadovány a tolerovány - funkce estetické a funkce potvrzování kulturních hodnot.

Doc. PhDr. Jaroslav Vančát, PhD.

Projekt O Jonášovi - ocenění za:

- Celkové pojetí projektu, využívající napětí vzniklé na základě kontrastu „vnějšího pláště“ budovy galerie a výstavy představitele současného umění Krištofa Kintery „uvnitř galerie“.

- Vnímání galerie jako místa pro komunikaci „napříč časem“.
- Rozvedení příběhu „O Jonášovi“ z plastického reliéfu na průčelí barokní budovy galerie do příběhů rozehrávajících obrazotvornost diváků.

PaedDr. Markéta Pastorová

**Pedagogové: Marek Šobáň, Petra Šobánková,
Jan Krtička, Eva Žváčková,
Daniela Smékalová, Radka Novotná,
Katka Pospíšilová**

Studio Experiment, KD Žerotín, Slovenská 5, Olomouc

projekt: Živly žijí

Projekt Studia Experiment je ve všech dobrých významech toho slova komplexní. Jeho realizace byla postavena na setkávání zúčastněných dětí s různorodým prostředím letního tábora. Do autentického prožitku poznávání nového prostředí projekt vsazuje tvůrčí činnosti, které vycházejí z běžných i nevšedních setkání dětí s živly - vodou, zemí, vzduchem a ohněm. Oceňuji přirozené propojení zažitě a nové zkušenosti, bohatou a různorodou nabídku tvořivých aktivit a v neposlední řadě

bohatství radosti a energie, které vyzařují z celého souboru vystavených prací.

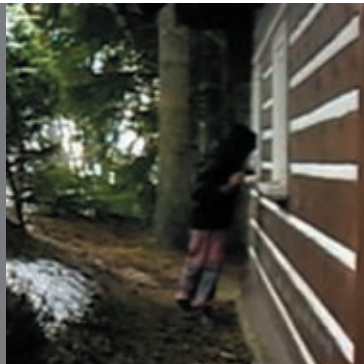
Mgr. Leonora Kitzbergerová, PhD.

Pedagog: Jana Jiroušková

Základní škola Na Líše 16, Praha 4

projekty: Za okny, Portrét

Projekt Za okny inscenuje svůj příběh v zimní krajině, v níž se v každém z osamělých domků odehrává jedna vánoční scéna. Hrané a animované scény jsou propojeny motivem poutníka.

Oceňuji nápad, jak oživit poetickou, ale pro dospívající děti asi nepříliš zábavnou atmosféru sychravé předvánoční krajiny, i realizaci v drobných příbězích, které dětem umožnily využít ve skupinové práci mnoho z dosud získaných dovedností.

O nic nemají zájem! Je skoro nemožné přimět je k práci! Když už začnou, stejně nic pořádně nedokončí! Práci se žáky druhého stupně základní školy mohou podobné věty charakterizovat poměrně

často. Komu se však podaří zaujmout děti dlouhodobým projektem, motivovat je, aby se opakovaně zabývaly tímž tématem a pronikaly tak hlouběji k jeho podstatě, ten se setká s křehkým údivem a okouzlením ze samotného bytí, s myšlenkami na hranici dětství a dospívání, s překvapivými postřehy. Oceňuji dlouhodobou motivaci a důsledné dotažení projektu Portrét.

Mgr. Leonora Kitzbergerová, PhD.

Pedagog: Kateřina Zedínková

Základní umělecká škola Dačice, Antonínská 93/II

projekt: Vnitřní komunikace

Projekt zaměřený na podporu senzitivity názorně umožňuje žákům hledat souvislosti mezi formou lineárního projevu a psychosomatickými pocity. Ukazuje jednu z možností realizace učiva a kompetencí RVP - v základní rovině přístupu k vizuálnímu vnímání a způsobům jeho vyjadřování - „rozvíjení smyslové citlivosti“, které často zůstává na okraji, protože učitelé nemají dostatečné nástroje k jejich naplnění. Velmi jednoduchá metoda, srovnávání účinnosti znaku a změny jejího obsahu pouze

proměnou velikosti je zobecnitelná na další podobné postupy - tvorba a porovnávání nejméně dvou znaků a komunikace se žáky o rozdílu v jejich účincích a působení.

Doc. PhDr. Jaroslav Vančát, PhD.

Pedagog: Václava Zamazalová

Základní umělecká škola Dačice, Antonínská 93/II

projekty: Světlo, Kolekce animací

Světlo, tma, archetyp, magie, mýtus, věda, prostý úžas, hledání, objevování, fascinace, spolutvůrčovství. Promyšlený, dlouhodobý a nejspíše i otevřený koncept práce (nejen na zimní období) se širokým záběrem objektivu jak na cílové skupiny, východiska, ale i na experimenty s vizuálními prostředky.

PaedDr. Jan Svoboda

Kolegyně Zamazalová jako vedoucí týmu v přihlášce svého projektu píše: „děti přestávají být individuálními tvůrci a spolupracují ve skupině, kde si musí rozdělit role (režie, animátor, kamera, střih,...), učí se koordinovat svou činnost, konzultovat vzájemně své nápady a respektovat názor spolutvůrců.“ Touto větou autorka projektu shrnuje první ze dvou rovin, kterou na zaslaném souboru oceňují - profesionálně pojatou týmovou produkci, jejíž výstupem jsou kompletní krátká filmová díla včetně ozvučení a velmi nápaditě zpracovaných titulků

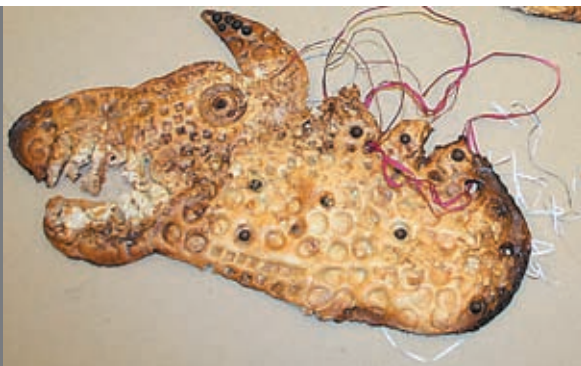

(Šnečci). Druhá rovina, která zasluhuje pozornost je kreativní využití předdefinovaných efektů použitého softwaru. Díky jejich spojení se zvukem totiž posouvají tvorbu z polohy samoučelné hry a zkoušení nástrojů do polohy důmyslného utváření významu.

Pedagog: Alena Sochová

ZUŠ Zdeňka Buriana, Štramberská 294, Kopřivnice

projekt: Proč čas dinosaurů vypršel

Projekt ZUŠ Z. Buriana z Kopřivnice pod vedením Aleny Sochové je velkoryse pojatým záměrem, který volně a nenásilně zachází se všemi složkami výtvarného zážitku - děti jsou seznamovány s obsahem/významem a poznávají historická fakta, poznatky pak využívají k tomu, aby je v rámci pedagogem citlivě volené techniky zpracovaly a vyjádřily své osobní prožitky, které jsou ovšem komunikovány ve skupině a konfrontovány s pojetím ostatních členů tvůrčího týmu. Na výstupech z tohoto projektu

je jednoznačně patrné, že žáci si práci jaksepatří užili. Práce jsou plné spontánní dynamiky, zaujetí námětem a jednoznačným přínosem se mi jeví být rozmanitost zacházení s tradičním materiálem, který je ovšem využíván v netradičních kontextech (za všechny - vizovické pečivo ala dinosauři).

Pedagog: Hana Voříšková

Základní umělecká škola Choceň, Pernerova 1

projekt: Krajiny a příběhy

Cena udělena za:

- Dlouhodobě zřetelné osobní pojetí výtvarného oboru.
- Přístup k tématu krajiny v uměleckém díle, který je založen na komunikaci žáka s vlastním světem fantazie a představitivosti.

- Převedení obrazu krajiny do podoby „scénografické kompozice“, která vytváří prostor pro autorské etudy dětí dovedené až do experimentálního divadelního tvaru“.
- Nalezení citlivé formy pro prezentaci příběhů dětí „v krajinách, ve kterých se nekřičí“.
- Hledání mezioborových přesahů (zejména výtvarného a dramatického oboru) vycházejících z obsahového rámce tématu projektu, věku a schopností žáků.

Nabízí se otázka, zda křehkost a laskavost, které opakovaně prostupují pedagogickou prací, by neměly mít větší oporu v následné reflexi jak průběhu tvůrčí činnosti, tak jejích výsledů. Nejen pojmenování tématu a záměru projektu, ale i pojmenování a popis metod, je příležitost k tomu, aby se mohla vlastní pedagogická cesta dále rozvíjet a obohatit o „nová pole zkoumání“ i o podněty a postřehy od nezúčastněných.

Pedagog: Dana Kaňková

Základní umělecká škola Choceň, Pernerova 1

projekt: Chyt' nit'

Taková obyčejná nit' - a jak neobyčejně ji dovedli uchopit ve svém projektu v choceňské ZUŠ!

Zamotali se v motanici, zbloudili v bludišti, ztratili se ve Stratilovi. S nití si hráli, hledali asociace, malovali ji, modelovali, zapisovali zážitky z bloudění poslepu bludištěm, zkusili vrstvení linií a dávali jim řád, sledovali čáru v ploše - nit' v prostoru, pracovali na minifilmech, seznamovali se s prací výtvarných umělců i textilní manufaktury... Už vědí, jak pomalu přibývá tkaní vázaného koberce i gobelínu. Zapojili smysly, fantazii, zvědavost, učili se trpělivé práci.

Listuji nitěnými knihami a leporely a oceňuji ženskou jemnost a citlivost v promyšlené dlouhodobé motivaci tohoto projektu. Oceňuji, do jaké rozmanitosti, hloubky a vyznění nitěný projekt došel.

Mgr. Zdena Synecká

Pedagog: Hana Vydrová

Základní umělecká škola Blatná, Čechova 140

projekt: Červená Karkulka

Projekt je mimořádným příspěvkem k mezioborovému uplatnění výtvarné výchovy (v tomto případě s literární výchovou) a specifiky jejího přínosu. Rozšiřování možností dětského vnímání zadanými úkoly, týkajícími se jejich pocitů a jejich znakového vyjádření v takových kategoriích, jako je citlivost k prosto-

ru, velikosti, pohybu, rozšiřuje obecně uplatňovanou interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. V oblasti animované tvorby, která je součástí projektu, vyučující neváhá preferovat syrový, spontánní dětský projev před směřováním k dokonalosti výsledku.

Doc. PhDr. Jaroslav Vančát, PhD.

Koncept projektu Červená Karkulka mě zaujal svou promyšlenou mnohvrstevnatou strukturou, která na pozadí obecně známého příběhu formou hry nechává její účastníky zažít situace běžného života, které jsou ovšem ve svém důsledku spojeny s rozhodováním o bytí a nebytí člověka a s poměřováním se s archetypálními

hodnotami dobra a zla. Mě, stejně jako většinu poroty, oslovila zejména soustředěná práce týmu v oblasti animované tvorby, která je dokumentována souborem filmových sekvencí využívajících různé tradiční i inovativní přístupy dosažení účinku a zvýznamnění.

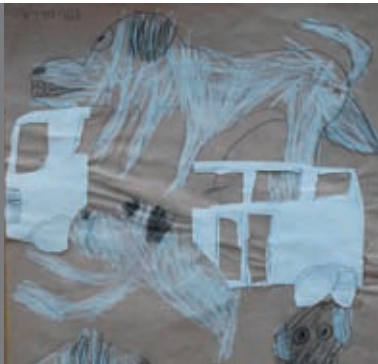
PaedDr. Vladimíra Zikmundová

Pedagog: Jana Fabiánová

Základní umělecká škola Most, Moskevská 13

projekt: Dopravní prostředky v našem městě

Kdybych neviděl výborné výsledky projektu Dopravní prostředky v našem městě, nenapadlo by mě, že dětem může být právě toto téma tak blízké. Vlastně něčím - odněkud - někam jezdí téměř každý den. Vnímají prostor uvnitř dopravního

prostředku, prostor za okny (někdy jako film), pohyb, rychlost, křižovatky, značky, displaye palubních desek. Svět znaků, značek, kódů a reality viděné ve zpětném zrcátku. Šíří a osobitostí motivačních metod otevřela Jana Fabiánová dynamiku vlastních zážitků dětí a dovedla je k bohatým vrstvám obsahů a forem jejich výtvarných prací.

Stejně zdařilý je i druhý projekt s názvem Voda. Jeho prezentace je však bohužel oslabena problematickým použitím programu Power Point s přemírou efektních přechodů mezi jednotlivými texty a obrázky. Jednoduchá prezentace by projektu svědčila lépe.

Pedagogové: Jiřina Kubáčková, Věra Kubáčková

Arcibiskupské gymnázium Kroměříž, Pilařova 3

projekt: Pop Art AG - inspirace Warholem

V kolekci zaslané z kroměřížského Arcibiskupského gymnázia kolegyněmi Jiřinou a Věrou Kubáčkovou nacházím citlivé uchopení námětu a důstojné pojetí výzvy, kterou „pasivní“ dílo Andyho Warhola v současné době nabízí. V projektu jsou hledány ces-

ty, jak komunikovat s Warholovým dílem pomocí alternativních technik a postupů (Tizian, Kroměřížské katedrály, Detail á la Andy Warhol), jak v intencích masovosti a pop kultury zpracovat náměty dostupné lokálnímu publiku (Naše pop produkty) a jak si vyzkoušet postup tvorby - stencils, který mimo jiné díky Pop Artu infiltroval na současnou mladou alternativní scénu a je už tak rozšířený, že se z něj stává znovu masová záležitost (Portrét). Práce na projektu byla pro gymnazisty osobitou

cestou, jak se setkat s tvorbou světově uznávaného giganta, kterou by jim žádná z příruček o umění nebyla schopna zprostředkovat.

Pedagogové: Dana Peterková

Mateřská škola Kohoutek, Fetrovská 2b, Praha 6

projekt: Čára, barva, tvar

Výtvarná abeceda! To bylo první, co mě při pohledu na kolekci MŠ Kohoutek napadlo. Důsledné a metodicky dobře promyšlené první setkávání a experimentování s výtvarnými prvky a materiály, první přemýšlení o jejich účinku a možnostech. Oceňuji projekt, který obrací pozornost dětí k prvkům a prostředkům vizuálního vyjadřování a učí je o nich a jejich možnostech přemýšlet.

Mgr. Leonora Kitzbergerová, PhD.

Mimořádně podnětný projekt, který ukazuje na jinou cestu v budování výtvarného projevu dětí již od nejmladší věkové kategorie. Vyučující nesměřuje výtvarný projev k podpoře obvyklé figurality, ale nechá děti dostatečně „vyřádit“ v elementárních barevných a tvarových variacích. Tím udržuje jejich spontaneitu a zaměřuje jejich pozornost k senzuačním kvalitám jejich

tvorby. Mimořádná pointa však je v tom, že těchto elementů je využíváno k relační skladbě obrazu - figurativní možnosti jsou pak méně omezené, děti jsou schopny větší variability při jejich konstrukci. Doprovodná videodokumentace svědčí o mimořádné spontaneitě dětí i o mimořádném prostředí, které je spoluvytvářeno těmito jejich uvolněnými projevy.

Doc. PhDr. Jaroslav Vančát, PhD.

Pedagog: Vladimír Beran

Základní umělecká škola Police n. Metují, Komenského nám. 108

projekt: Robinsonův výlet

ZUŠ v Polici nad Metují se liší od ostatních podobných institucí mj. velmi kvalitním technickým zázemím, včetně možnosti kvalitně zpracovávat digitální obraz a zvuk. Devítiminutový filmový projekt Robinsonův výlet se hrdě hlásí k principu „švédování“ (viz. film *Prosíme přetočte*, Michel Gondry, 2008), ale zpracováním dalece překračuje hranice tohoto žánru. Projekt umožnil žákům aktivně se účastnit tvorby krátkého hraného filmu od hereckých rolí přes zpracování digitálního filmového mate-

riálu až po nástroje filmové postprodukce (využití bluescreenu, apod.) Největším pedagogickým přínosem tohoto projektu byla pro žáky jistě příležitost získat cenné zkušenosti z oblasti filmové tvorby, včetně vzájemné týmové spolupráce a specializace žáků v jednotlivých složkách filmové tvorby.

Pedagog: Ivana Blažková

ZUŠ V. Pichla v Bechyni, Klášterní 39

projekty: Stromovka, Kabinet kuriozit

Ilustrace, vytvořené dětmi pro knihu *Stromovka* aneb *Abeceda vzácných či všelijak nádherných stromů*, jsou sice vytvořeny nejrozumnějšími (chtělo by se říci nejroztodivnějšími) technikami, ale kniha se přesto nerozpadá do nesourodých fragmentů. To, že text tvoří s ilustracemi integrální celek je jistě zásluha Juraje Horvátha, který ji krásně graficky upravil, nicméně

podstatnou je samotná kvalita dětských prací. Ivaně Blažkové se podařilo děti vtáhnout do světa stromů bez distance pouhého „pozorovatele“ přírody. Příběhy jednotlivých stromů zažívaly děti „na vlastní kůži“, dotýkaly se kůry, čichaly ke květům,... Do kmenů a korun stromů se převtělovaly. Komplexní zážitek se promítl do procesu vzniku jednotlivých prací, nabil je energií a zabránil jejich formální estetizaci. Radost z objevování a zviditelňování přírodních procesů „prorůstá“ celou knihou o stromech.

Doc. Vladimír Havlík

Projekt Kabinet kuriozit je jedinečný hned z několika důvodů. Závěrečná výstava, která představuje vyvrcholení dvouměsíčního školního projektu, je neobyčejná mj. svou ucelenou kurátorskou koncepcí. V prostoru, kam byli návštěvníci vpouštěni pouze po desetičlenných skupinkách, se podařilo vytvořit určitou výjimečnou a posvátnou atmosféru - přirozeně se zde v adventním období vzájemně propojily žákovské světelné objekty, původní historické vybavení místnosti a zvláštní nalezené předměty neuměleckého charakteru.

Projekt musel být pro žáky neobyčejně přitažlivý a uspokojující (také díky jejich účasti na realizaci a instalování výstavy.) Umožnil jim důsledně se zabývat možnostmi práce se světlem, osvětlením a zrcadlením v mnoha podobách, stejně jako vztahy mezi světlem, objektem a instalací. Podstatný je také zájem o fenomén kuriózního nebo neobyčejného objektu, ať už v souvislosti se současným chápáním pojmu umělecké dílo, nebo v historické souvislosti s manýristickými sbírkami umění a zvláštních předmětů.

Žáci ve věku 5-19 let získali příležitost prezentovat své práce na ucelené, kurátorsky vytříbené výstavě pro veřejnost. To pro ně samozřejmě představuje silnou motivaci pro realizaci dalších prací. Zároveň to žákům-autorům umožňuje několik úrovní velmi přínosné konfrontace: s ohlasy návštěvníků výstavy, vzájemně s jinými věkovými skupinami žáků, ale také v kontextu cizích historických děl (původní vybavení letního refektáře františkánského kláštera v Bechyni.) Za velmi podstatné považují propojení žákovských prací s nalezenými „neuměleckými“ objekty, kdy dochází k přirozenému sblížení žáků s principem ready-made a k důležitému pochybování o významu slova umění.

MgA. Matěj Smetana

Další projekty, které získaly kurátorská ocenění:

Cena pro školu udělena týmu pedagogů Gymnázia Na Pražačce za:

Koncepční a systematický přístup k výtvarnému oboru, který je založen na vzájemné spolupráci a komunikaci.

Dlouhodobé podněty pro výuky výtvarné výchovy, zejména v oblasti pěstování vztahu k současnému umění.

Vyrovnanou kvalitu výstupů projektů a jejich zpracování a prezentaci pro další metodické využití.

PaedDr. Markéta Pastorová, Doc. PhDr. Jaroslav Vančát, PhD.

Pedagog: Romana Večeřová

DDM U Radnice, Šumperk, nám. Míru 20

projekt: Kámen - dřevo

Kačenka a Terežka (6 let), nerozlučné kamarádky: „Já maluju podle fantazie.“ – „A já podle Kačenky.“

Dům dětí a mládeže v Šumperku zasluhuje ocenění pro vysokou koncepci práce s dětmi věkové skupiny od čtyř do deseti let. To stvrzuje i projekt Kámen - dřevo. Doslovné ohmatání elementárních materiálů - kamene, dřeva - a uvědomění si mnohosti možností tvárné práce s nimi je zde umožněno již nejmenším. Nepodceňujme! Nenápadně tak již v této věkové kategorii začíná odvykání nevkusu a výrazovým klišé.

Cenná je i deklarovaná interaktivita při práci a empatičnost přístupu k tématu. Víceméně spontánně dojde ke konfrontaci s dílem regionálního sochaře Jiřího Jílka. I v tomto projektu je poskytnut velký prostor reflexi dětí, z níž jsem si dovolil jeden neodolatelný citát umístit do záhlaví svého příspěvku. Vypovídá za mnohé.

Mgr. Jakub Synecký

Pedagog: Kristýna Říhová

ZŠ Tábořská ul., Praha 4

projekt: Animované filmy

Ocenění za sledování vztahů mezi historií výtvarného umění a možnostmi, které poskytují školní výuce. Příspěvek inspiruje v dosud často nerespektovanému směřování, které kvalitativně pozdvihuje obor – že zadání a práce s dětmi nemá začínat od „technik“, ani od „tématu“, ale od promýšlení smyslu výtvarného projevu v jeho historii, tehdejších smyslových, psychosomatických i sociálních podnětech pro jeho vznik ve vztahu k jeho současným možnostem pro podněcení a vyjádření soudobé obraznosti dětí a studentů.

Doc. PhDr. Jaroslav Vančát, PhD.

**Pedagogové: Šárka Hrouzková, Pavlína Vomočilová,
Marta Janečková, Miluše Gloseková**

Výtvarné studio Dolní Újezd, SZUŠ

projekt: Proměny tváře, změna identity

V prvním kole výběru se malý soubor solidních, ale nikoli výjimečných dětských prací neuplatnil. Pak ale porotu zaujalo album s celou kolekcí a nakonec definitivně přesvědčil záznam na DVD. Velkorysý projekt, který při prezentaci velmi dobře pracuje s prostorem a jeho návštěvníky, směřuje hlavně u velkých formátů až k monumentální působivosti. Monotematické zaměření neomezuje celkové vyznění projektu, naopak podtrhuje jeho soustředěnost na zkoumání možnosti portréту. Oceňují velkorysost a působivost instalace a rozsah projektu.

Mgr. Leonora Kitzbergerová, PhD.

Pedagogové: Pavla Šrůtová, Veronika Rážová

ZŠ a MŠ J. K. Tyla Písek, Tylova 2391

projekt: Labyrint

Ocenění za realizaci Kurzu kresby a malby pro žáky základní školy ve věku od 11 do 15 let a uspořádání následné výstavy z prací vzniklých v plenéru.

Plenéry patří k cenné a jinak těžko nahraditelné formě výuky výtvarné výchovy. Vhodné je v maximální míře využít inspirace, které dané prostřední a přímý kontakt s ním žákům přináší. Při soustředěném vnímání nám pak místo samo napoví témata, která stojí zato rozvíjet a která mohou bezprostředně zhodnotit naši zkušenost.

PaedDr. Markéta Pastorová

Pedagog: Margita Abrmanová

Gymnázium Česká Lípa, Žitavská 2969

projekt: Prase na lučině

Kdyby prase mělo křídla, neskončilo by nejspíš na lučině. A v gymnáziu, nebo ano? Projekt přinesl osvěžení. A otázky. A příslib?

PaedDr. Jan Svoboda

Pedagog: Jiří Pavlíček

ZUŠ Biskupská 12, Praha 1, SZUŠ Muzicart, V Remízku 926, Praha 5, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29, Praha 5

projekty: Země jako vesnice, Město, Animace

Ocenění za soustavnou a soustředěnou práci s novými médii.

PaedDr. Jan Svoboda

**Pedagogové: Eva Jebavá, Iveta Tobiášová,
Vlasta Zahradníková, Kateřina Jebavá**

ZUŠ Pardubice - Polabiny, Lonkova 510

projekt: Renaissance

Inspirace výtvarným řádem minula je na uměleckých školách námětem častým a vděčným. Zároveň však dosti ožehavým, neboť přes nejlepší snahu vede často jen k povrchnímu napodobování. Tomuto nebezpečí se úspěšně vyhýbá projekt Renaissance ZUŠ Pardubice-Polabiny. Jak? Především právě neulpíváním na povrchu, hlubokou komplexností pohledu a z něj vyplývající mnohotvárností výsledných výtvarných prací (včetně zpracování Boccacciova příběhu nešťastných milenců formou komiksu).

Pardubičtí mají renesanci doma, v pernštejnských Pardubicích, ale stalo se jim již tradicí obohacovat výuku výtvarnými soustředěními. Eva Jebavá a spoluautorky projektu tentokrát dětem objevily renesanční Moravskou Třebovou, která přes své nesporné kvality stojí stále trochu stranou zájmu. Zároveň došlo k přesahu při konfrontaci renesančních figurálních náhrobníků a barokní moravskotřebovské Kalvárie. Cenné jsou reflexe dětí, z nichž stojí za ocitování:

„(náhrobníky): lidi normální - (Kalvárie): i nějaký svatý
(náhrobníky): upravení čekali až je vytesají - (Kalvárie): trpěli
a viseli“

Cítíte také, že se zde podařilo do dětské mluvy převést umělecko-historické polarity, kterými tak proslula vídeňská škola dějin umění?

Autorky projektu konstatují, že děti poznaly, „že umění je jedno“, neboť propojily výtvarné umění s literaturou a hudbou. Namísto dnešní někdy jen vágní a módní multimediálnosti tak Pardubičtí obnovují poctivou tradici Gesamtkunstwerku.

Mgr. Jakub Synecký

Další vystavující pedagogové:

PAVEL VAVŘÍK

GYMNÁZIUM V. NOVÁKA, JINDŘICHŮV HRADEC, HUSOVA 333

VĚRA BĚLOCHOVÁ

ZUŠ STRAKONICE, ZÁMEK 1

Název projektu: PODOBY LOUTKY A SCÉNY

LENKA FELDSTEINOVÁ

ZUŠ SEDLČANY, ŠAFAŘÍKOVA 428

Název projektu: OHROŽENÁ ZEMĚ

MARIE ZICHOVÁ

ZUŠ PLZEŇ, JAGELLONSKÁ 14

Název projektu: ÚNOS DCER LEUKIPPOVÝCH, STVOŘENÍ ADAMA - Sixtinská kaple, OKOUZLENÍ SECESÍ

JANA VACKOVÁ

ZUŠ PLZEŇ, JAGELLONSKÁ 14

Název projektu: INSPIRACE FAUVISMEM

PETRA FIRLOVÁ

ZUŠ DAČICE, ANTONÍNSKÁ 93 / II

Název projektu: ZÁVISLOSTI

ZDENĚK BABINEC

ZUŠ Z. BURIANA, KOPŘIVNICE, ŠTRAMBERSKÁ 294

Název projektu: PROMĚNY

EVA ĐURČOVÁ

ZUŠ BLATNÁ, ČECHOVA 140

Název projektu: CO SE SKRÝVÁ POD HLADINOU

JIŘÍ KOVÁŘ

ZUŠ BLATNÁ, ČECHOVA 140

Název projektu: SETKÁVÁNÍ ŽÁKŮ ZUŠ S DÍLY SOUČASNÝCH ČESKÝCH
VÝTVARNÝCH UMĚLCŮ

RADOMÍRA CHRÁSTECKÁ

DDM ORLOVÁ - LUTYNĚ, MASARYKOVA 958

Název projektu: ZÁŽITEK NA ZÁKLADĚ KOMUNIKACE S VÝTVARNÝM DÍLEM

PAVEL VANĚK

ZUŠ SOBĚSLAV, ŠKOLNÍ NÁM. 56

Název projektu: ŽROUT

BLANKA ŠTĚRBOVÁ

ZŠ HORAŽDOVICE, BLATENSKÁ 540

Název projektu: VÝVOJ UMĚNÍ

EVA ZAVADILOVÁ

ZUŠ J. ZACHA ČELÁKOVICE, VAŠÁTKOVA 343

Název projektu: MĚSTO, LIDÉ

JANA VOJTÍŠKOVÁ

ZUŠ J. J. FUČÍKA 61, LOMNICE NAD POPELKOU

Název projektu: FRANTIŠEK KUPKA - PŘÍBĚHY BÍLÉ A ČERNÉ

ELIŠKA HLADÍKOVÁ

ZUŠ CHRUDIM, OBCE LEŽÁKŮ 92

Název projektu: PRÁCE S REPRODUKČÍ OBRAZU

ALICE GRÚNWALDOVÁ

ZUŠ TELČ, NÁM. ZACHARIÁŠE Z HRADCE 71

GYMNÁZIUM TELČ

Název projektu: TVÁŘE ZEMĚ, Role - ROLE, VESMÍRNÁ ODYSSEA, ŠACH-ŠACHOVNICE-HRÁČ, PÍSMOHRÁTKY, ŠIFRA MISTRA LEONARDA, DÍVKA S PERLOU

JANA HOLCOVÁ

JANA PROCHÁZKOVÁ

JAKUB BARAN

MAREK DIAS

MAREK BORSÁNIY

ZUŠ ČESKÝ KRUMLOV, KOSTELNÍ 162

Název projektu: PÁNI Z RŮŽE, JAK VIDÍME STARÉ MISTRY, PĽAVCI

LADA BOUŠOVÁ

ZUŠ TACHOV, ROKYCANOVA 1

VÁCLAVA KŘÍŽOVÁ

GYMNÁZIUM SOKOLOV, HUSITSKÁ 2053

Název projektu: KNIHA - OBSAH A FORMA

JIŘÍ ČERNÝ

JITKA JANKŮ

ZUŠ B. M. ČERNOHORSKÉHO NYMBURK, PALACKÉHO 574

Název projektu: CESTUJEME PO EVROPE (osobnosti evropské malby)

HANA TEPLÁ

DDM OLOMOUC

Název projektu: POSTAVY ZE STARÉHO ZÁKONA

ELIŠKA VÁCLAVÍKOVÁ

ZUŠ BOHUMÍN - NOVÝ BOHUMÍN, ŽIŽKOVA 620

Název projektu: GALERIE NAŠEHO TĚLA

KATEŘINA NĚMCOVÁ

VLASTA FAKTOROVÁ

DDM ULITA PRAHA 3, NA BALKÁNĚ 100

Název projektu: MUTANTI

RADKA RŮŽIČKOVÁ

ZŠ HOSTOMICE, ŠKOLNÍ NÁM. 299

Název projektu: INSPIRACE TVORBOU GERHARDA RICHTERA

IVA ŠVARCOVÁ

KAREL MUSIL

JARMILA LÍSKOVCOVÁ

ZUŠ STRAKONICE, KOCHANA Z PRACHOVÉ 263

Název projektu: PORTRÉT VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ

Z pověření a za finančního příspěví Ministerstva kultury pořádá
NIPOS, útvar ARTAMA ve spolupráci
s o.p.s. Sladovna v Písku,
se Sdružením pro tvořivou dramaturgii,
s Výzkumným ústavem pedagogickým Praha
a s Asociací výtvarných pedagogů.

Výstava se koná pod záštitou hejtmána Jihočeského kraje Mgr. Jiřího Zimoly,
pod záštitou starosty města Písku Ing. Miroslava Sládka
a za finanční podpory města Písku.

